Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 52, Haziran 2021, s. 500-520

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.51144>

Yaşar KARACA

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi

yasarkaraca046@gmail.com - yasarkaraca@hotmail.com

TBMM TUTANAKLARINA GÖRE 1978 MARAŞ OLAYLARI¹

Özet

Bu çalışmada Cumhuriyet tarihinin önemli olaylarından biri olan 1978 Maraş olaylarının TBMM zabıt tutanaklarına yansımaları incelenmiştir. Kahramanmaraş'ta 19-25 Aralık 1978 tarihleri arasında çıkan olaylarda yüzden fazla insan hayatını kaybetmiştir. Olayların kıvılcımı Çiçek sinemasında başlamıştır. 19 Aralık günü Ülkücülerin yoğunlukta olduğu sinemaya ses bombası patlatılarak, aylardır altyapısı hazırlanan olayların fitili de ateşlenmiştir. 20 Aralık'ta bu kez Alevilerin gittiği Akın Kırathanesi'ne bomba atıldı. 21 Aralık'ta da 2 Sol görüşlü öğretmenin öldürülmesi ve 22 Aralık Cuma günü cenaze töreninde meydana gelen olaylar ile sağ görüşlü insanların öldürülmesine neden oldu. Şehirde alevlenen olaylar 23 Aralık'ta kitlesel olaylara dönüştü. Resmi rakamlara göre, 111 kişi öldü, 1000'in üzerinde insan yaralandı. 552 ev ve 289 işyeri tahrip edildi. 26 Aralık'ta Maraş'ın da içinde bulunduğu 13 ilde sıkıyönetim ilan edildi. Sıkıyönetim mahkemelerinde Maraş olayları ile ilgili yüzlerce kişi yargılandı, sanıklar idam ve farklı cezalar aldı, ancak idam cezaları uygulanmadı. Kahramanmaraş'taki olaylar nedeniyle, 26.12.1978 Salı günü 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmesine ilişkin, Bakanlar Kurulu Kararı, Başbakanlık tezkeresi Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunuldu. Bu çalışmada, Hükümet ve siyasi partilerin sıkıyönetim ve Maraş olayları ile ilgili görüşleri, bakış açılarının, TBMM Tutanaklarına yansımaları incelenmiştir.

¹ Bu çalışma doktora tez konusundan ve araştırmalarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Alevi, Sünni, 1978 Maraş Olayları, Sıkıyönetim, TBMM Tutanakları

1978 THE MARAŞ TURMOIL ACCORDING TO THE MINUTES OF THE GRAND NATINAL ASSEMBLY OF TURKEY (GNAT)

Abstract

In this research, the Maraş Turmoil, one of the most important turmoils in the history of the Republic of Turkey, is examined according to the minutes of the Grand National Assembly Of Turkey (GNAT). More than one hundred people died in the chaos in Kahramanmaraş in between 19-25 December, 1978. The beginning of the chaos occurred in the cinema 'Çiçek'. A bomb was exploded in the cinema where there were many nationalists on December 19. This explosion triggered the chaos planned for months. Akın Coffee House where Anatolian Alawite people frequently went was bombed on December 20. The disorders in the city including two leftist teachers killed on December 21, the events in the funeral ceremony on December 22 and killing rightist people caused a massive anarchy. According to the official records, 111 people died and over one thousand were injured. 552 houses and 289 shops were devastated. Subsequently, a martial law was declared. Hundreds of people were judged in the courts established by the martial law. Some of them were sentenced to death while some others were charged with various crimes. However, death sentences were not put into action. The decision of the cabinet and the note of the Prime Ministry related to the declaring of the martial law in 13 cities in December 26, 1978 Tuesday because of the turmoils in Kahramanmaraş were submitted to the GNAT to be approved. In this research, the negotiations between the government and the political parties and their point of views concerning the Maraş Turmoil and the martial law according to the minutes of the GNAT were examined.

Keywords: Anatolian Alawite, Sunni, 1978 the Maras Turmoil, The minutes of GNAT the martial law.

GİRİŞ

Cumhuriyet tarihinin önemli olaylarından bir tanesi de hiç şüphesiz 1978 Maraş olaylarıdır. Kahramanmaraş'ta 19-25 Aralık 1978 tarihleri arasında çıkan olaylarda yüzden fazla insan hayatını kaybetmiştir.

1978 yılı, siyasal ve toplumsal saflaşmanın doruğuna ulaştığı bir yıl oldu. Sosyo-Ekonomik koşulların giderek çekilmez hale gelen ağırlığın yanı sıra, can güvenliği açısından da olaylarla dolu bir yıl oldu. Ülkenin her bölgesinde olaylar oluyordu. Silahlar bir türlü susmuyor. Bombalar patlıyor, makineli tüfekler ve otomatik tabancaların tetiklerine asılan parmaklar hergün birkaç ocak söndürüyordu. Olaylarda ise en çok sırasıyla öğrenci, işçi, öğretmen, esnaf ve sanatkâr ile polis ve bekçi ölüyordu.(Hürriyet, 27.12.1978:2) Örneğin İstanbul'da 191, Ankara'da 110 kişi yaşamlarını yitirirken Adana'da 60, Elazığ'da 46, Gaziantep'de 45, Malatya'da 38 kişi yaşamlarını yitiriyordu.(Cumhuriyet, 01.01.1979:1)

Maraş olaylarının kıvılcımı, Çiçek sinemasında Stalin zulmünden kaçan Kırım Türklerinin anlatıldığı filmin gösterimde olduğu sırada başladı. Cüneyt Arkın ve Oya Aydoğan'ın başrol oynadığı "Güneş Ne Zaman Doğacak" adlı film, Maraş Çiçek Sineması'nda gösterime girdi. Filmin şehre getirilmesine Ülkücü Gençlik Derneği öncülük etmişti. 19 Aralık günü 20.00 seansının sonuna doğru sinema salonunda ses bombası patladı. Filmin gösteriminden POL-DER ve DEV-SAVAŞ mensupları rahatsız oldu. Bu nedenle 19 Aralık 1978 gecesi Hamit Kapan'ın getirdiği el bombasını Hasan Aydın Çiçek Sineması'nın içine koydu. Film oynarken saatli bomba saat 21:00'de patladı. Bir anda Çiçek Sineması'nın salonu ana baba gününe döndü ve birçok insan yaralandı.(Eyicil,2014:21). Ülkücülerin yoğunlukta olduğu sinemaya atılan bomba ile aylardır altyapısı hazırlanan olayların fitili de ateşlenmiş oldu. "Bombayı solcular attı." söylentisi şehrin her tarafına yayıldı.

20 Aralık'ta bu kez Alevilerin gittiği Akın Kiraathanesi'ne bomba atıldı.(Adana (1) Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi,08.08.1980:85) 21 Aralık'ta da 2 Sol görüşlü öğretmenin öldürülmesi ve 22 Aralık Cuma günü Cenaze töreninde meydana gelen olaylar ile sağ görüşlü insanların öldürülmesi ile şehirde alevlenen olaylar 23 Aralık'ta kitlesel olaylara dönüştü.(Adana (1) Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi,08.08.1980:86)

Kahramanmaraş'ta 19-25 Aralık 1978 tarihleri arasında meydana gelen olaylar hakkında ilk olarak 12 Eylül 1980 Askeri Darbe öncesi 804 kişi hakkında dava Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi(Esas No:1980/92, Karar No:1980/520, 08.08.1980 tarihli Gerekçeli Kararı) tarafından açılmıştır.

12 Eylül 1980 Darbesinden sonra da Maraş olayları ile ilgili olarak "Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist Devrimci Halkın Birliği" hakkında, Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı (2) Nolu Askeri Mahkemesi, (Evrak No: 1982/339, Esas No:1982/439, Karar No:1984/109, 12.04.1984 tarihli Gerekçeli Kararı), "Türkiye Devrimci Komünist Partisi Halkın Kurtuluşu Örgütü" hakkında, Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı (1) Nolu Askeri Mahkemesi, (Evrak No: 1982/4669, Esas No:1982/130, Karar No:1984/150, 21.06.1984 tarihli Gerekçeli Kararı), "THKP/C Devrim Savaşçıları" örgütü hakkında da Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı (1) Nolu Askeri Mahkemesi, (Evrak No: 1982/869, Esas No:1982/869, Karar No:1984/208, 27.09.1984 tarihli Gerekçeli Kararı), davalar açılmıştır.

Resmi rakamlara göre, 111 kişi öldü, 1000'in üzerinde insan yaralandı. 26 Aralık'ta Maraş'ın da içinde bulunduğu 13 ilde sıkıyönetim ilan edildi.(Eyicil,2014:18) Sıkıyönetim mahkemelerinde açılan davalar 1991 yılına kadar sürdü. Maraş olayları ile ilgili 804 kişi hakkında, sanıklardan 22 kişi idam, 7 kişi müebbet hapis, 321 kişi de 1-24 yıl arasında hapis cezaları ile cezalandırılmıştır. İdam ve müebbet hapis cezaları dışındakilere 1/6 oranında cezai indirim uygulanmış ve cezaları azaltılmıştır. Sıkıyönetim mahkemesinin kararı Yargıtay tarafından bozulmuş, yeniden yapılan yargılama sonucunda idam cezaları uygulanmamıştır.(Eyicil,2014:28) 12 Eylül 1980 Askeri Darbesinden sonra Maraş olayları ile ilgili olarak görülen Emeni asıllı insanlar ile sol görüşlü örgütler ve insanlar hakkında da

sıkıyönetim mahkemesi tarafından davalar açılmış sanıklar idam ve farklı cezalar almışlar ancak idam cezaları uygulanmamıştır. (Şendiller,2011:47).

TBMM’de sıkıyönetim ilan edilmesine ilişkin görüşmeler

Kahramanmaraş’taki olaylar nedeniyle, 26.12.1978 Salı günü 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmesine ilişkin, Bakanlar Kurulu Kararı, Başbakanlık tezkeresi Türkiye Büyük Millet Meclisine Başbakan Bülent Ecevit tarafından sunuldu.

Yapılan görüşmede önce Kahramanmaraş’taki olaylarda hayatlarını kaybeden vatandaşlarımız için saygı duruşu yapılmış, ardından 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmesine ilişkin, Bakanlar Kurulu Kararının Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulmasını isteyen Başbakanlık tezkeresini okunmuş ve görüşmelere başlanmıştır. Hükümet, siyasi partiler ve şahıslar adına görüşmelere katılanların tutanaklara geçen ifadeleri şöyledir.

İlk olarak tezkere üzerinde Hükümet adına İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı açıklamada bulunmuştur. Meclis tutanaklarına yansıyan 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmesi ve Maraş olayları ile ilgili görüşlerini şöyle açıklamıştır. (TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:40)

Hükümet adına İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler, ulusumuzun en acılı günleri yaşadığı bugünde, Anayasamızın 124 ncü maddesinde ifadesini bulan Sıkıyönetimi ilanı nedeniyle huzurunuzda çıkmış bulunuyorum. Sözlerime-birkaç saat önce geldiğim - Kahramanmaraş olaylarıyla başlamak istiyorum.

Kahramanmaraş ilimiz, hassas olan illerimizden birisidir. Bunun içindir ki, Nisan ayından bu yana Kahramanmaraş gibi hassas olan illerimizde toplumsal olayların oluşturulmasına, silahlı eylem içinde bulunanlar büyük çaba göstermektedirler. Nitekim paket bombaların Kahramanmaraş’ın Pazarcık ilçesiyle Malatya iline gönderildiği; Malatya’da, adını burada rahmetle andığım merhum Hamit Fendoğlu ve yakınlarının ölümüyle sonuçlanan Malatya olayı, Sivas olayı, Elazığ olayı ve nihayet tüm ulusumuzu eleme garkeden Kahramanmaraş olayı nedenleri üzerinde hiçbir parti çıkarı düşünmeden eğilmek zorundayız. Bu, ulusal birliğimiz bakımından kaçınılmaz bir görevdir; bunun ötesinde bir vatan borcudur.

Kahramanmaraş’ın genel toplum yapısını göz önüne serdiğimizde görürüz ki; senelerce beraberce, kardeşçe vatanları için kahramanca tüm olanaksızlıklara rağmen omuz omuza beraberce savaş vermiş ve illerinin adını «Kahramanmaraş» olarak tarihe geçirmiş bu ilimizde, bugün toplumda elem verici bir durum hâsıl olmuştur. 23 Aralıkta meydana gelen feci ve elem verici olayların bir kaç gün gerisine gittiğimizde şunları görürüz:19 Aralık 1978 günü bir sinemaya tahrip gücü az ve fakat panik yaratacak bir patlayıcı madde atılıyor, suçlusu hemen yakalanıyor, adalete teslim ediliyor ve halen de tutuklu bulunmaktadır. 22 Aralık 1978 günü Endüstri Meslek Lisesi öğretmenlerinden 2 öğretmen evlerine giderken vurularak öldürülüyor. Ertesi gün yani 22 Aralık Cuma günü, cenaze merasimi için aşırı sol fraksiyonların tahriki ile topluluk Devlet Hastanesinde toplanıyor ve camiye doğru yürüyüşe geçiriliyor. Burada Kahramanmaraş için gerçekten üzüntü veren aşırı sol fraksiyonların sloganları atılıyor. Camiye yaklaşıldığında Sünni vatandaşlar camide namaz kılınmasını, cenazenin camiye sokulmasını

önlemek üzere büyük bir topluluk oluşturuyor. Çatışmayı önlemek için cenaze tekrar Devlet Hastanesine naklediliyor. Fakat cami önünde oluşan topluluk şehir merkezine doğru yürüyerek, Alevi yurttaşların işyerlerinin camların ve işyerlerinin eşyalarını dışarıya çıkararak tahrip ediyorlar. Bu arada Cumhuriyet Halk Partisi il binası da tahrip edilenler arasındadır. Bu olaylı günün gecesinde hemen tümüyle bir tarafın yerleştiği (iki mahallenin ki bunlar Yörükselim Mahallesi ile Mağaralı Mahallesinin bitişiğinde bulunan bir yerde) yörece iyi tanınmayan ve evvelce katil zanlısı olarak yatmış ve çıkmış bulunan bir kişi tarafından 3 Sünni vatandaşımız vurularak öldürülüyor. İşte olaylar, 23 Aralık olayları bundan sonra daha büyük boyutlara ulaşarak devam ediyor. 23 Aralık sabahı bu 3 Sünni vatandaşın cenazesini almak ve yakınları tarafından orada yaralıları görmek üzere gelen topluluk, birdenbire çoğalıyor.

Biraz evvel arz ettiğim gibi, bu iki mahalle, Yörükselim Mahallesi tümüyle Alevi yurttaşlarımızın yaşadığı bir bölge. Mağaralı Mahallesi ise tamamen Sünni vatandaşlarımızın yaşadığı bir bölge. Âdeta birbirleriyle kırgın ve kızgın bir durumdadırlar. Böyle bir olayın burada olması, Devlet Hastanesinin de bu hududa yakın bulunması dolayısıyla yurttaşlar orada toplu halde bulunurken ufak bir tahrikle galeyan haline geliyorlar ev karşı tarafa, Yörükselim Mahallesine doğru bir harekete geçmek üzere iken, karşı taraftan maalesef ateş ediliyor. Orada bir kaç kişi öldükten sonra olaylar daha büyüyor ve bu olayların 'büyümesi sonunda orada evvelce hazırlık durumunda bulunan askeri 'birliklerimiz derhal harekete geçiyorlar, önlemek istiyorlar; fakat önleme oldukça zor oluyor; çünkü silahlar konuşmaya başlamıştır.

İşte o andan itibaren, Silahlı Kuvvet birlikleri ve Güvenlik Kuvvetleri olayla meşgul iken, mahallelerin diğer yörelerinde Sünni vatandaşlarımızın çoğunlukta ve Alevi yurttaşlarımızın azınlıkta tek tek bulunduğu yerlerde Müslümanlıkla, Türklükle asla kabili telif olmayan çok üzücü olaylar cereyan ediyor. Bu üzücü olayların sonunda, biraz evvel almış olduğum rapora göre, ölü sayısı 97'ye çıkıyor.

Hiç savunmasız olan yerlerdeki yurttaşlarımız, erkek - kadın dinlemeden; babasının önünde, annelerinin önünde, 3,5 yaşında hatta bebek yaşta olan çocuklar dahi katledilmiş, öldürülmüş; bu yetmiyormuş gibi bir de cenazeleri içeride iken evleri yakılmıştır. Bunun da dışında, sokaklarda âdeta sıra sıra cesetler av tüfeği ile kurşunlanmış olarak, vurulmuş olarak bulunmaktadır. Hamile, doğum yapmak üzere bulunan kadınlar da evlerinde vurulmuş, yaralı olarak getirilmiş; ne annesi kurtulabilmiş, ne de bebeği kurtulabilmiştir.

Ertesi gün (Sadece oradaki toplumun durumunu bildirmek için arz ediyorum), yetkili subaylarımız, ki Albayımız orayı gezerken 9 ila 10 yaşındaki bir çocuk şu ifadeyi kullanıyor; diyor ki : «Subay amca, şurada iki gâvur var, onu öldürdük; ama bir tanesi kaçtı, onu vuramadık.»!

Düşününüz ki, bir toplumda bu kadar hınç, bu kadar nefret nasıl meydana gelmiştir, nasıl oluşturulmuştur? Bu, ne bir yürüyüş sonundadır, ne bir kısa sürelik bir durumdur; senelerin birikimidir. Şimdi bu acıyı hep beraber - oradan gelmiş bir arkadaşınız olarak, içi ağlayarak, sızlayarak sizlerin vicdanlarınıza hitap ediyorum - bu yarayı hep beraber durdurmak zorundayız. Oradaki yurttaşlarımızın fazla kan akıtmasına, diğer yerlere sirayet etmesine mani olmak mecburiyetindeyiz, işte bunun içindir ki, diğer yörelerimizde hassas olan ve her geçen gün

tırmanış gösteren, her geçen gün terörün ve şiddetin (ileri bir safhaya ulaştığı bir dönemde, Anayasamızın 124 ncü maddesi gereğince oluşan şartları Sizlere bildirmek üzere huzurunuza gelmiş bulunuyorum.

Kayseri'den Havadan İndirme Birliğimizle, Gaziantep'ten, İslahiye'den, Nevşehir'den ve - tüm adet olarak 3000 civarında - Silahlı Kuvvetlerimizden ve Jandarma Komando Birliklerimizden alınan birliklerle önlemler alınmıştır. Bu olaylara son vermek zorundayız. Nitekim, Silahlı Kuvvetlerimiz almış olduğu önlemlerle bir dereceye kadar önlemeye çalışmıştır. Ama 24 Aralıkta olaylar, yine gençliğin toplumuyla askere dahi silah atacak duruma gelmiştir; onun üzerine, yine havaya silah atılmak suretiyle 1500'e yakın topluluk dağıtılmış, sokağa çıkma yasağı böylelikle sağlanabilmiştir.

Saygıdeğer üyeler, biraz önce olayları acı ve elem verici durumu içtenlikle duyarak sizlere arz etmeye çalıştım. Tüm silahlı eylemlerin amacı, toplumsal olaylarla yurdumuza korku ve terörü yaygınlaştırmak, devlet güçlerini zaafa uğratmak amacını gütmektedir. Bu yıl içerisinde meydana gelen olaylarda, İstanbul, Ankara, Adana, Bingöl, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kars, Malatya, Sivas, Urfa illerinde 800 ölüm olayından 659'u bu ilerimizde olmuştur ve yurttaşlarımız hayatlarını kaybetmişlerdir; burada huzurunuzda rahmetle anarım. Bu da göstermektedir ki; şiddet ve terör olayları, Anayasamızın 124 ncü maddesinde sıkıyönetim ilanını gerektiren, Anayasanın tanıdığı hür demokratik düzeni temel hakları ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik şiddet hareketlerinin kesin belirtilerini ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Bu nedenle, anayasal bir kuruluş olan sıkıyönetimin ilanı da zorunlu bulunmaktadır. Takdiri Yüce Meclise bırakıyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. (TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:43)

Milli Birlik Grubu Adına Fahri Özdilek (C.Senatosu Tabii Üyesi)

Sayın Başkan, sayın üyeler; Milli Birlik Grubunun görüşlerini arz edeceğim. Başlangıçta pek tehlikeli gibi gözükmeyen ve gün geçtikçe mahiyet ve şümülü artarak rejim aleyhinde birtakım girişimlere yönelen ve durmaksızın körüklenerek çatışmaya ve öldürmelere dönüşen hareketler bazı yerlerde sürdürüle gelirken; son günlerde Maraş'ta geniş bir plan içinde geliştirilmiş, toplu öldürmelere varan gözü dönmüş kişilerin ve bunların tahrikçilerinin ürettiği sonuçlar küçümsenemeyecek bir hal almıştır.

Grubumuz her zaman, mezhep ve soy ayırımı güdenlere karşı çıkmıştır. Bu konuya bütün ilgililerin dikkatini çekmek istiyoruz. Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk Milletinin Silahlı Kuvveti olduğunu hiçbir zaman unutmamalıdır. Sıkıyönetim idaresinden daha önceki olaylarda failleri ve tertipçileri bulunamayan suçluların meydana çıkarılmasını bekleriz. Hükümetin, uzun süre sıkıyönetime bel bağlamadan, en kısa zaman içerisinde bu yönetimi gereksiz kılacak daha ciddi ve koordineli olarak yasalara dayalı çalışmalara girişmesini bekleriz.

Hayatlarını feda etmiş olan Kahramanmaraş ve diğer illerimizdeki vatandaşlara Tanrının rahmetini esirgememesini, kederli ailelerinin acılarını paylaşarak, ailelerine başsağlığı dileklerinde bulunduğumuzu arz ederim. Saygılar sunarım.(TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:44)

Adalet Partisi Grubu Adına Ömer Ucuzal (C. Senatosu Üyesi)

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri; Adalet Partisi Grupları adına, böylesine bir günde huzurunuzda gelmek, benim için hazindir.

Değerli parlamenterler, bugün 1978 Aralık ayının 26'sı. Ecevit Hükümetinin işe başladığı 5 Ocak gününden bu tarihe kadar Olay 5550; ölü sayısı 1141. Hâlâ İçişlerinin başındaki kişi «800» diyor. Yaralı 1141, Evet, bombalı silahlı saldırı 304, bombalı saldırı 118, silahlı saldırı 186. Güvenlik kuvvetlerine saldırı 1186, yaralı güvenlik mensubu 37, öğrenci çatışması 912, ölen öğrenci 69, soygun 445... bunlar; 16 Martta İstanbul Üniversitesinde büyük hadise: 8 talebe ölmüş, 40'ı yaralanmış. 20 Martta Ankara, DİSK ve Ankara Belediyesi tarafından işgal edilmiş. 12 Nisanda Ankara'nın Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi önünde 22 genç patlayan bombayla yaralanmış. Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesinde hadise ve ertesi günü Türkiye Büyük Millet Meclisine kadar yürüyüş. Malatya Belediye Reisi ve aile efradı hunharca katlediliyor. Malatya'da hadiseler oluyor. 1 Mayıs günü İstanbul'da Cumhuriyetin Taksim Meydanı komünist flamalarla, komünist paçavralarla, komünist gösterilerle işgal ediliyor. Akabinde, 60 yıldan beri gönderinden indirilmeyen Kars'ın kalesindeki bayrak indiriliyor; 17 gün, Kars, 17 gün, millet orada albayraksız kalıyor; o bayrakların asılı bulunduğu kalede duvarlar paçavralar ile sıvanıyor.

Elazığ olayları, Gaziantep olayları, Sivas olayları; tekrar vahamet kesbedilen Elazığ olayları yanında saymakla bitiremeyeceğimiz ve nice vatandaşlarımızın hayatına ve servetine mal olan, milli birlik ve beraberliğimizi bozan hareketler 'karşısında neredesiniz siz ey «Hükümetiz»? TÖB-DER, POL-DER denen malum ve maruf derneklerin, âdeta Hükümetin icraat ve tasarrufuna istikamet vermesine, Devletin müesseselerinin militanları tarafından işgaline bu Hükümet göz yummuştur, değerli arkadaşlarım.

İşte, çok kısa da olsa zikrettiğimiz bu olaylar ve yurt çapında sürdürülen fitne karşısında Hükümetin, acz, beceriksizlik, gaflet ve delaleti, ülkeyi bugünkü içinde bulunan duruma düşürmüş ve sonunda Kahramanmaraş'ımızda 100'e yakın vatandaşımızın ölümüne ve binlercesinin yaralanmasına ve bu güzel şehrimizin harabiyetine sebep olan ve hepimizi elem ve ıstıraba sevk eden bir noktaya gelinmiştir.

Eğer, bu Hükümet 10 gün evvel bu kararı yüce huzurunuzda getirmiş olsaydı, Kahramanmaraş'ta yüzlerce vatandaş ölmez, binlerce vatandaş yaralanmaz, milletin malı, devletin malı tahrip edilmezdi sevgili arkadaşlarım...Kahramanmaraş'ta olan biten, ölen ve yaralananların, yıkılan ve yakılanların tek mesulü bu Hükümettir.

Değerli parlamenterler, Kahramanmaraş'ta öldürülen aziz vatandaşlarımızın yaraları hep kurşun yarasıdır, sopa değil. Etkin tedbir sahipleri, o kulelerden atılan mermiler, o kulelerde kullanılan silahlar, sizin bu maruf ve malum etkin tedbirlerinizin mahsulüdür. Böyle mahsul istemekten, yeter artık, aziz milletimiz bıktı; böyle mahsulleri yaratanları lanetliyor bugün milletimizin tümü. Siz, mesuliyet yerinde oturanlar, kendi sözünüzle siz, 1141 defa, geçen 355 günde müstafi durumuna düştünüz. Siz değil miydiniz bir yıl evvel bu kürsüden söyleyen; «Bir kişinin öldürüldüğü ülkede hükümetler istifa eder» diyen. Siz neden 1141 kişi öldü de hâlâ istifa etmiyorsunuz?..

Size tekrar söylüyoruz, ister istifa edin ister etmeyin; ama buraya getirdiğiniz bu «Sıkıyönetim» kararı, sizin iflasınızın, sizin istifanızın alametidir. Adalet Partisi Grupları olarak, kanuni tedbirlerin alınması ve uygulanması yolundaki aylardan beri süregeldiğimiz gayret ve çabalara sadık kalarak, getirilen bu sıkıyönetim tedbirine «Evet» diyeceğiz. Değerli parlamenterler, «Evet» imiz, bu Hükümete olan güvenden değil; «Evet» imiz, sıkıyönetimi uygulayacak, Cumhuriyete sadık kalmış, milli bütünlüğe sadık kalmış, Atatürk ilkelerine sadık kalmış Büyük Ordumuza olan sadakatimizdendir, itimadımızdandır. Esasen sevgili arkadaşlarım, bu Hükümetin bugün Parlamenteoya, sıkıyönetim kararıyla huzurunza gelmeyi değil, sıkıyönetim talebinde bulunmak için değil, «Ben istifa ettim gidiyorum, kusura bakmayın» diye gelmesi lazımdı. Bu duygularla Yüce Kurulunuza saygılar sunarım. (TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:47)

Milli Selâmet Partisi Grubu Adına Hasan Aksay

Muhterem Başkan, muhterem milletvekilleri; Aylardan beri anarşi büyük bir hızla geliyor ve bu gelişmeler nihayet, bütün milletimizi, bütün Parlamentomuzu, herkesi ıstıraba gark eden, Maraş'taki, menfur, acı, son derece elem verici hadiselerle bu noktaya gelmiş bulunuyor.

Muhterem milletvekilleri, mesele öyle bir anda olmuş, hemen tesadüfen ortaya çıkmış, fevri bir hareketten ibaret olsaydı, onun tahlilini yapmak için saatlere ihtiyaç olmayabilirdi. Ancak, bu mesele çan çala çala gelen bir meseledir, har gün (3-5) ölü vere vere geline bir noktadır. Bu itibarla, aylardan beri Mili Selâmet Partisi çok çeşitli çağrılarda bulunmuş; bayramda bizzat Genel Başkanımız parti liderlerine giderek ziyaret etmiş, «Gelin, dış güçler memleketimizi bölmek istiyorlar, memleketimizi acı günlere götürmek istiyorlar, hep beraber olalım, şu anarşiyi, şu felaketli gidişi bir durduralım» demiş bu sözleri söyleyip durmuş. Onun için, mesele hakikaten basit izahlarla geçirilebilecek bir mesele değildir.

Bakınız, burada Hükümetin asıl kabahati nedir?. Biz burada Hükümetin (3) tane kabahati var diye görüyoruz, Bunlardan bir tanesi, Hükümetin taraf tutmasıdır. Bugüne kadarki icraatında Hükümet taraf tutunca, o taraf tutmanın neticeleri birike birike tahrip edici bir noktaya geliyor. İkinci mesele, Hükümetin âciz kalmasıdır, tedbir alamamasıdır. Burada sadece bir tek misal vermek istiyorum. Bizim Maraş İl Başkanımız «Bir hafta kimse evinden çıkmasın» diye iki-üç gün önce bütün arkadaşlara tembih etmiş. Üçüncü olarak muhterem kardeşlerim, Hükümetin kupkuru bir materyalist tutum içerisinde olmasından dolayı memleket bu anarşinin içerisine sürüklenmektedir. Şüphesiz anarşinin çözümü maneviyatçılıktır. Allaha şükür, biz geçmiş tarihimizde; - bir İtalyan sefirinin İstanbul'daki hatıralarını anlatan kitabında dediği gibi, «dünyanın en büyük başşehrinde bir senede zabıtaya intikal eden bütün hadise sadece iki taneden ibarettir» dediği gibi - biz düşmanın ekili arazisini çiğnetmemiş bir milletin evladınız, değil ki, birbirimizi öldürelim. Bizim milletimiz son derece toleransa sahiptir, böyle vahşete katiben müsaade etmeyen, son derece geniş görüşe, toleransa, insan hak ve hürriyetlerine yer vermiş bir milletin evladınız, bir inancın sahibiyiz.

Muhterem kardeşlerim, netice itibarıyla bugün 13 ilimizde örfi idarenin kurulması kararlaştırılmıştır Hükümetçe. Biz bu sıkıyönetimin, hukuka saygılı olacağını ve anarşiyi,

inşallah bu hadiseleri kısa zamanda adil bir şekilde durduracağını ümit ediyor, buna inanıyoruz. Bu vesileyle hemen bir noktaya daha işaret etmek istiyorum ki, inşallah bu 2 aylık süre içerisinde sıkıyönetime lüzum gösterecek hiçbir hal kalmaz ve 2 ay sonra en büyük temennimiz sıkıyönetimi uzatacak! hiçbir sebebin kalmaması ve sıkıyönetimin bu 2 aylık zaman içerisinde gitmesidir.

Bu temennilerle sıkıyönetimin adil, başarılı bir tatbikat görmesi dileğiyle ve en kısa zamanda memleketin yeniden huzura ve selamete gelmesi temennisiyle Yüce Meclise saygılar sunuyorum ve milletimize, memleketimize başsağlığı diliyor, Milli Selâmet Partisi Grubu adına geçmiş olsun diyor, bundan sonra Allah'ın böyle acı hadiseleri bir daha milletimize göstermemesini niyaz ediyorum. Allahaismarladık.(TBMM Tutanak Dergisi,C.1,26.12.1978:50)

Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyeler Grubu Adına Zeyyat Baykara

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok değerli üyeleri; Bakanlar Kurulunca Anayasamızın 124 ncü maddesi uyarınca bugün saat 7.00'den itibaren 13 ilimizde ilan edilen sıkıyönetimin onanması işlemini görüşmek üzere toplanmış bulunan Yüce Heyetinizde Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyeler Grubunun görüşlerini kısaca belirtmek amacıyla söz almış bulunuyorum.

25 Aralık 1978 tarihli bildirimizde bütün milletimizi derinden yaralayan Kahramanmaraş olayları üzerine alınan önlemlerin yetersizliğine değinerek, Hükümeti, silahlı eylemlerin faillerine ve doğrudan doğruya kaynaklarına yönelik olarak, Anayasamızda mevcut bütün önlemleri derhal ve tam bir kararlılıkla almaya çağırmiştık. Bugün Hükümetin, ülkemizin ve milletimizin içinde bulunduğu tehlikelerin vahametinin ve genişliğinin idraki içinde bir Anayasal olağanüstü tedbire, yani 13 ilde sınırlı sıkıyönetimi almak kararlılığı içine girebildiğini görüyoruz.

Değerli üyeler, hemen söylemeliyim ki, ülkemizi hemen hemen baştan başa sarmış denilebilecek kadar genişlemiş olan huzursuzluklarla, asayişsizliklerle tam olarak başa çıkabilmek için, 13 ilin dışında kalan bölgelerde de bugünden daha etkili, olağan, yasal güvenlik tedbirlerinin ciddiyetle uygulanmasına ihtiyaç vardır; Hükümetten bunu bekliyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin alacağı kararın Yüce Meclisimizi huzura, sükûna ve kardeşliğe yeniden kavuşturmasını dileyerek, Yüce Kurulunuza derin saygılarımı sunuyorum.(TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:51)

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Adına Sadi Somuncuoğlu

Yüce Meclisi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum. Millet vicdanında derin yaralar açan Kahramanmaraş olayı ve bunu takip eden Hükümetin sıkıyönetim isteği ile ilgili olarak Grubumun görüşlerini ifade etmek üzere huzurunza çıkmış bulunuyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Kahramanmaraş'ta hayatlarını kaybeden bütün vatandaşlarımıza Allahtan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyor ve bir daha tekrar milletimizin başına böyle bir vahim olayın gelmemesini temenni ediyoruz. Sayın milletvekilleri; Kahramanmaraş'tan gelen acı haberler halâ kesilmedi, birbirini kovalıyor. En son olarak, Milliyetçi Hareket Partisi

Grubundan 4 milletvekili olay mahalline gitmişti. Oradan bize gönderdiği son bilgileri huzurunuzda okuyarak konu ya girmek istiyorum:

Olaylar bir Alevi - Sünni çatışması değildir. Vaktiyle Nurhak dağlarında başlatılmış olan kır gerillası hareketinin, şehir gerillası hareketine dönüştürülmesinden ibarettir. Hareketin uygulayıcıları... Hareketin uygulayıcıları Mao'cu Aydınlik grubudur. Bunları tutan basın, aylardan beri bu gelişmenin hazırlığını yapmıştır. Aynı grubun 'buradaki militanları ise fiili hazırlığını ve silah teminini yapmıştır. Nitekim, bunların önderi Mehmet Taşkesen hadiselerin başlatıcısı ve öncüsü olmuştur. Kahramanmaraş'daki bu hazırlıklar, birkaç ay evvel oraya göndermiş olduğumuz parlamenter heyetimizce görülmüş, ilgili bütün merciler uyarılmış, hatta bir Gensoru konusu yapılmış, buna rağmen ilgililer gerekli tedbiri almamışlardır. Hükümet bir yandan Kahramanmaraş'ın hassas bölge olduğunu ilan ederken, diğer yandan bu şehrin resmi müesseselerine bölücü ve aşırı solcuları tayin etmiştir. Emniyet, Milli Eğitim ve bütün okullar ve YSE gibi kuruluşlar bunlar arasında sayılabilir. Bunlar Mao'cu olarak bilinen grubun buradaki mevzilenmesine zemin hazırlamışlardır. Mezhep ayrılıklarını Mao'cular maalesef malzeme olarak kullanmışlardır. Bu tayinler cümlesinden olarak, Kahramanmaraş'ta bulunan POL-DER'li Marksist polisler aylardan beri işkencelerini devam ettirmişlerdir. Öyle ki, bu işkence hadiseleri Kahramanmaraş'lıların her gün, konuştuğu bir mesele haline gelmiş ve gerilimi büyük ölçüde artırmıştır.

Bütün bu gelişmelerin sonunda hadiseler şu tarzda patlak vermiştir:

A) «Güneş Ne Zaman Doğacak» filminin oynatıldığı sinemaya söz konusu Mao'cu gruptan bir kişi tarafından bomba atılmıştır.

B) 21.12.1978'de iki öğretmen siyasi olmayan bir sebepten dolayı öldürülmüş olmasına rağmen, bunu istismar eden aşırı solcular o gece mahallelerdeki bazı evleri taşlamışlardır.

C) Aynı gün Elbistan'da eski Cumhuriyet Halk Partisi Senatörü, Avukat ve sonradan partimizin üyesi olan Hilmi Soydan bir suikast sonucu öldürülmüştür.

D) İki öğretmenin cenaze törenine katılanlar, kadın ve erkek silahlı militanlardan oluşuyordu. Cenaze korteji cenazeyi Ulu camiye doğru getirirken bazı sağcı milliyetçi tanınan vatandaşlarımıza ait dükkân ve işyerleri yakılıp, tahrip edilmiştir.

E) Ulu Camiye yaklaşan kalabalık, haşa, «Muhammed'in piçlerine burayı mezar edeceğiz» diye bağırılmışlardır. Camide bulunan cemaat ise bu tavır yüzünden, cenazeyi camiye sokmak istememiştir. Cemaati tahrik edenler, cenazenin istismarcılarıdır. Bu sırada camide tedbir alan POL-DER'li polisler havaya ateş etmişlerdir. Polislerin ateş açması askerî birlikler tarafından bir ara önlenmiş, ancak silah sesi üzerine halk, cami önünde yığılmıştır. Cenazeyi askerlere bırakan silahlı militanlar, Yörükselim mahallesine doğru çekilirken bazı dükkânları tahrip etmiş, bu arada Milliyetçi Hareket Partisi Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yusuf Özbaş'ın ve bazı vatandaşların evlerine silahla tecavüzde bulunmuşlardır.

Bunların öncülüğünü Mehmet Taşkesen ve diğer Mao'cu militanlar yapmışlardır. Silahlı solcu militanlar, Cemil Karadutlu'yu silahla öldürüp birçok vatandaşımızı da yaralamışlardır. Bu hadiseleri yapan silahlı militanlar bir yandan da hastaneyi kontrol altına almışlardır. Aynı gruptan 20 - 30 kişi de Mağaralı mahallesine saldırarak, Memili Bakıcı ve Hamza isimli vatandaşlarımızı ağır şekilde yaralamışlardır. Bu vatandaşlarımız Maocuların kontrolü altındaki hastaneye giremediği için sağlık ocağında ölmüşlerdir. Ertesi gün sabahın erken saatinde, akşam

öldürdükleri Memili Bakıcı'nın evine bir baskın daha düzenleyerek iki vatandaşımızı daha ağır şekilde yaralamışlardır. Bunun üzerine Yörükselim mahallesi sınırında toplananlara, Yörükselim mahallesinde mezvilenen komünist militanlar tarafından uzun menzilli silahlarla ateş açılmıştır. Ökkeş İnce dahil olmak üzere birçok vatandaşımız burada uzun menzilli silahla öldürüldü ve ondan sonra da halkın şuursuz saldırıları, bütün bu tahrikler sonucu birbirini kovaladı. Bu arada, Aydınlık Gazetesinin neşriyatıyla hedef olarak gösterildiği, Hacı Ahmet Pakdil'e ait örnek çiftlik; bütün ağaçları, mahsulü ve 7 traktörü ve kamyonuyla 25 kişilik bir grup tarafından tahrip edildi.

Yukarıda anlatmaya ve sıralamaya çalıştığımız olaylar, Kahramanmaraş'ta Sünnisiyle, Alevisiyle hepsi Türk ve Müslüman olan birçok vatandaşlarımızın ölümüne ve yaralanmasına sebep olan, olaylar zincirinin birkaç halkasından ibarettir. Bunların bir araya gelmesi ve bahsettiğimiz Mao'cu Aydınlık Grubun tahrik ve kışkırtmalarının neticesi, Kahramanmaraş'ımız kana bulanmıştır.

Ecevit sanki bir mezhep kavgası varmış gibi konuşuyor, milliyetçi, sağcı vatandaşları, üstü örtülü olarak da Milliyetçi Hareket Partisini suçluyor; bir mezhebe mensup vatandaşlar katlediliyormuş imajını vermeye özenle devam ediyor. Milleti sükûnete, birliğe, kardeşliğe çağırarak, tesirli tedbirlere süratle yönelmesi gereken mesul bir kişinin böylesine sorumsuzlaşarak, komünist katliamını, bir mezhebin mensupları katlediliyormuş gibi göstermek ve milliyetçileri hedef göstererek işaret etmek suretiyle başkent Ankara ve diğer illerde, ciddi kanlı saldırıların doğmasına sebep olmuştur. Kışkırtmalar sonunda dün, partimizin altında ilçe binası kundaklanarak yakılmış, Rize il binamız tahrip edilmiş, çeşitli okullardaki milliyetçi gençler, saldırıya uğrayarak yaralanmış, okullar silahlı komünist militanlar tarafından işgal edilmiş, 11 vatandaşımız öldürülmüş, Ankara ve İzmir dahil pek çok ilimizin sokakları silahlı militanların kanunsuz toplantı, gösteri ve yol kesmelerine sahne olmuştur. Ortada devletten eser kalmamıştır, bütün bunların sorumluları, işgal ettiği makamı unutan Ecevit'ten başkası değildir.

İçişleri Bakanı, biraz önceki konuşmasında «Kahramanmaraş'taki vahşeti sol fraksiyonların başlattığını» söyledi. Bu sözleri, iktidarın başının günlerce içsavaş kışkırtıcılığı yapan, komünist fraksiyonların ihanetini gözlerden gizlemeye çalışan beyanlarıyla karşılaştırmanızı ve vicdanlarınızın önünde hesabınızı kendinize vermenizi rica ediyorum. Başbakan ve İçişleri Bakanı, aylardan beri Türkiye'nin hassas bölgeleri olduğundan bahsetmekte ve Kahramanmaraş üzerinde de ısrarla durmaktadır. Ama hassas dedikleri Kahramanmaraş'a ne kadar bölücü, devlet düşmanı kişiler varsa, bir kısmı da mahkeme kararlarıyla sabit olan sabıkalılar buralara dikkatle gönderilmiştir. Gaflete ve ihanete varan hatayı kimler işlemiş ve bu cinayetlerin, akıtılan kanların sorumluları kimler? Sadece bu örneklerle bakarak görmek bile mümkündür.

Nisan ayında Kahramanmaraş'ta POL-DER'li polis kılığındaki militanların emniyet müdürlüğündeki işkenceleri ve kanunsuzluklarını incelemek üzere gönderdiğimiz Milliyetçi Hareket Partisi Parlamento Heyeti, dönüşünde kamuoyuna şu açıklamayı yapıyor, ilgilileri şöyle ikaz ediyordu: Kahramanmaraş'ta halkın yöneticilere karşı sevgi ve saygısı son derece azalmış ve güvensizlik belirmiştir. Bu arada, Maraş Valisi ve Emniyet Müdür ve amirleri tamamıyla POL-DER mensubu bir kısım polislerin, bilhassa mahallin POL - DER Başkanı polis memuru Fahri Öksüz'ün emrinde olduğu ve işkence tertibini POL - DER' in yürüttüğünü mahallen tespit

etmiş, müşahade etmiş bulunuyoruz. Ciddi tedbirler alınmadığı takdirde, yeni ve büyük olayların çıkması kuvvetle muhtemeldir...

Sayın milletvekilleri, kesinlikle söylüyoruz ki, Kahramanmaraş'taki kanlı olaylar mezhep kavgasının sonucu değildir. Mezhep kavgası gibi gösterilmesine, bazen de yer yer bu sebeple çatışmalar olmasına rağmen, Türkiye'de, Alevi - Sünni çatışması yoktur, dışarıdan yapılan tahrik ve tertiplerle aynı milletin evlatları birbirine düşürülmek istenmektedir. Hangi emperyalist devletin güdümünde olursa olsun, bütün komünist merkezler bu konuda Türkiye'deki militanlarına, mezhep kavgası çıkarmasını emretmiştir.

Sayın milletvekilleri; Hükümet şimdi 13 ilde sıkıyönetim talebi ile karşımıza çıkmıştır. 13 il seçilirken bile, sıkıyönetim gibi çok ciddi ve milletimiz için son ümidi teşkil eden tedbirin iyi niyetle kullanılmak istenmediğini göstermektedir. Türkiye'de pasaport sorulan, can güvenliği olmayan, Türk Bayrağı çekilmeyen, istiklal Marşı söylenmeyen iller varken... Buralar sıkıyönetim dışında bırakılırsa, bu Hükümetin sıkıyönetim alanındaki samimiyetine inanmak çok güçtür. Sıkıyönetimin son ümit ve çare gözü ile görüldüğünü işaret ederek, milletimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyor, Yüce Meclisi saygı ile selamlıyorum.(TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:55)

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Adına Bayram Turan Çetin

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, son günlerde hepimiz yaşamımızın en büyük acısı içindeyiz. Değerli arkadaşlarım; Kahramanmaraş olayı, bir bakıma Devlete karşı ayaklanmadır. Güvenlik sağlamaya çalışırken yurttaşın canını incitmemeye özen gösteren Türk Ordusuna ateş edecek, saldıracak kadar Devlete karşı bir eyleme yönelmişlerdir.

Olaylar, yer yer aşırı sol ve sağ reaksiyonların çatışması ve vur - kaç olayları düzeyindeyken Grubumuz, Türk Silahlı Kuvvetlerine, içgüvenlik için başvurmayı düşünmemiştir. Silahlı Kuvvetlerin yardımı çağırıldığı durumlarda ne sivil yönetim yetkisini gereği gibi kullanabiliyor, nede Silahlı Kuvvetler işlevini gereği gibi yapabiliyor. Hiçbir şekilde niyet eksikliği, ayak sürüme olmaksızın kimin kime nasıl buyruk vereceği bakımından yaşamızda ve Devlet geleneklerimizdeki belirsizlikler yüzünden gereği gibi sonuç alınamamaktadır.

Anayasanın 124 ncü maddesinde, diğer nedenler yanında Anayasanın tanıdığı hür demokratik düzeni veya temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketleri hakkında kesin belirtilerin ortaya çıkması sıkıyönetim nedenidir. Bu neden, yalnız Kahramanmaraş'ta karşımıza çıkmış olmakla kalmıyor, başka yerlere de sıçrama olasılığı taşıyor. Ama bugün, varılan aşamada benzerlerinin yinelenemeyeceğinden emin olamayacağımız Kahramanmaraş olaylarını gördükten sonra, artık Türk Silahlı Kuvvetlerini anayasal ve yasal sınırlar içerisinde belli bir göreve çağırmanın Hükümet için bir görev sayıldığına inanıyoruz.

Sıkıyönetim rejimi tespit edilmiş kurallar dışına çıkarsa, işlemleri ve eylemleri iptal ve tazminat davasına konu olur. Sıkıyönetimi kabul buyurduğunuz takdirde, Silahlı Kuvvetlerimize üstün başarılar, hayatlarını kaybeden yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet dilerim. Belirttiğim nedenlerle Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun, Hükümetin getirdiği teklif doğrultusunda oy

verceğini arz eder, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.(TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:57)

Başbakan Bülent Ecevit (Zonguldak Milletvekili)

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin sayın üyeleri; Sözlerime başlarken Kahramanmaraş'taki bütün millete acı veren, yas veren olaylarda ve başka her yerde, her türlü şiddet eyleminde canlarını yitiren aziz yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet dilerim.

Kahramanmaraş olayı, kamu vicdanında açılmış bir yaradır. Kahramanmaraş olayı, ulusal saygınlığımıza düşürülmüş haksız bir gölgedir. Kahramanmaraş olayını Türk Toplumunun son zamanlarda, son yıllarda içinden geçmekte olduğu süreçten soyutlayamayız. Onu ayrı bir olay gibi göremeyiz. Bunu söylerken şunu belirtmek istiyorum. Olayın başlamasından kimler sorumludur, belli bir aşamadan sonra belli boyutlara varmasından kimler sorumludur, bir tertip sonucu mudur, bir kıvılcımdan çıkan yangın mıdır? Bu konular öyle umarım ki, yargı organlarınca aydınlığa çıkarılacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri; asıl önemli olan Kahramanmaraş'taki acı olayın bu ayrıntıları değil; asıl önemli olan, Türkiye'de oluşmamıştır, bu ortam bir yılda oluşmamıştır; bu ortam, yıllarca Türkiye'de mezhep ayrılıkları körüklenerek, yıllarca düşünce ayrılıkları düşmanlığa dönüştürülerek oluşturulmuştur. Bu ortam, binlerce gencin yıllardır yüreklerinde kinle, ellerinde silahla, kafalarında bağnazlıkla yetiştirilmiş olmasının sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye bu ortama, Devlet güçlerini beğenmeyip de Devleti korumak üzere, Devlet güçlerinin üstünde başka güçler yetiştirme heveslerinin, bu yolda yıllar süren çabaların, girişimlerin sonucu olarak ulaşmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri, bunların hepsinin de üstünde Türkiye bir bakıma bu ortama bir süredir Atatürk Milliyetçiliği dışında bazı milliyetçilik akımlarının oluşturulması sonucu ulaşmıştır. Atatürk milliyetçiliği, ayırım gözetmeyen, insanca bir milliyetçiliktir. Atatürk milliyetçiliğiyle Atatürk laikliği bütündür. Bu milletin bütünlüğü laiklikle birlikte sağlanmıştır, en sağlam güvenceye bağlanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devletinde temel, Atatürk ilkelerinden oluşur. Atatürk'ün milliyetçilik ve laiklik anlayışı da bu temelin öz unsurlarıdır, onun da ötesinde toplum yapısının harcıdır. Türkiye'de yıllarca okul kitaplarında bile bu temel zedelenmiştir, bu harc kazanmıştır.

Bütün bunların sonucu olarak, Türkiye'miz bir Kahramanmaraş olayları faciasının olabileceği noktaya sürüklenmiştir, bir günde değil, bir yılda değil. Bir başka grup sözcüsünün söylediği gibi, gerçekten Kahramanmaraş olaylarını, özünde bir mezhep ayrılığından doğmuş bir olay gibi göstermek yanlıştır. Bu, aslında başka kavgaların, başka çıkarların kılıfıdır. Kim, kimler tarih boyunca Türk Ulusunun, Türk Devletinin birliğini bozmak istemişlerse; aramıza mezhep ayrılığı sokmaya çalışmışlardır; ama bu gerçek olmayan bir ayrılıktır, suni bir ayrılıktır. Nitekim, Kurtuluş Savaşında Kahramanmaraş'ın kahraman halkı mezhep ayrılığı gözetmeksizin bir safta birleşerek, Kahramanmaraş'ın bağımsızlığını ve onurunu kurtarmışlardır.

Böyle durumlar için, bu boyutlara varan olaylar için, demokratik hukuk devletinin elindeki etkin araçlardan biri, yine demokratik hukuk devleti kuralları içinde kullanılmak koşuluyla

sıkıyönetimdir. Hükümetimiz belli koşullar oluşmadan önce, Devletin gücü yettiği kadar sivil güçlerince önlenmesi gereken eylemler, vur-kaç eylemleri, şurada burada gençlerin birbiriyle çatışması karşısında Silahlı Kuvvetleri böyle bir göreve çağırmayı düşünmedi, ama belli koşullar oluşuncaya kadar sıkıyönetime başvurmak ne kadar yanlış olursa, o koşullar oluşuktan sonra başvurmamak da o kadar yanlış olurdu. Bu düşünceyledir ki Hükümetimiz, huzurunuza sıkıyönetim kararıyla gelmiş bulunuyor.

Değerli arkadaşlarım, böyle olaylar karşısında, Kahramanmaraş'ta değişik partilerden parlamenter arkadaşlarımızın, bir felaketin içinde nasıl elele verdiklerini, sokak sokak dolaşarak seslerini birlikte yükselttiklerini duyduk. Hepimizin içine bir umut ışığı serpti. Ama Türkiye'ye barış getirmek için, gerektiğinde sesimizi o yönde olsun birleştirmek bakımından, eğer bu türlü felaketlerin gelmesini beklemesek, Türkiye'de barışı daha kolay sağlayabiliriz.

Yüce Meclislerin değerli üyeleri; sizlere ve gruplara, sıkıyönetime destek olma yolundaki sözleriniz için Hükümet adına teşekkür ederim. Sıkıyönetimin - dediğim gibi - demokratik hukuk devleti kuralları içinde ve ulusumuza huzur getirecek biçimde uygulanmasına Hükümet her özeni gösterecektir. Yüce Heyetinize saygılar sunarım. (Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:60)

Turan Güneş (Kocaeli Milletvekili)

Sayın Başkan, Değerli arkadaşlarım, konuşmaları dinledim; Parlamento geleneklerine uygun olarak herkes birbirine söyleyeceğini söyledi; ama, anlayabildiğim kadar bir konuda birleşti; o da sıkıyönetimin ilanı. Bu, bizim Parlamentomuzda çok nadir görülen bir olay; hepimizin, çeşitli partilerin aynı noktada birleşmiş olması, çok nadir görülen bir olay...

Sıkıyönetim, kuşkusuz yasal bir kurum, Anayasamızda yeri olan bir müessese; bunda kuşku yok; fakat, sıkıyönetim, normal bir yönetim biçimi de değil; unutulmaması gereken önemli bir olayda budur. Belki 1977 seçimlerinden beri, hatta daha önceki dönemlerden beri ilk defa, muhalefetiyle muvafakatıyla, yasal olan; fakat pek de normal olmayan bir konuda birleşmiş bulunuyoruz. «Normal olmayan» dedim, «anormal» deyimini kullanmak istemedim. Şimdi, hiç kuşku yok, kimse de alınmasın, eğer bugünkü Hükümet işbaşında olmasaydı, bir önceki Hükümet devam etseydi, yine bu sıralarda, muhtemelen, bu Hükümetin huzurumuza getirmek mecburiyetinde kaldığı sıkıyönetimi o Hükümet getirecek idi.

Türkiye'de demokratik düzeni ne dış kuvvetler yıkar ne Sovyetler, ne Amerika, ne şu, ne bu yıkar; Türkiye'de Parlamentoyu, Türkiye'nin siyasal düzenini ne illegal örgütler yıkar (illegal örgütler masum vatandaşları öldürür, hadiseler çıkartır) Türkiye'nin içdüzene Türkiye'nin siyasal düzenini, yıksak yıksak biz yıkarız. Ben, hiçbir arkadaşımın böyle düşünmediğine, yahut büyük çoğunluğunun, çok büyük çoğunluğunun böyle düşünmediğine inanıyorum; Haddim olmayarak, bütün bunlar, kendim için söylenmiş sözlerdir; herkesin, kendini biraz daha derlemesini, toparlamasını ve konumuzun yuvarlak meşin topu sahalarda dolaştırmak değil, ülke sorunlarını kucaklamak olduğunu hatırlamasını diliyorum; kendime bunları söylüyorum. Hepinize saygılar sunarım. (Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:63)

Mustafa Delivelî (C. Senatosu Hatay Üyesi)

Sayın Başkan, muhterem parlamenterler; evvela, Kahramanmaraş'ta ölenlere rahmet, kardeşlerime sağlık ve sizlere de başsağlığı dilerim. Söz almak istemezdim; ileriden beri, bu sıkıyönetim mevzuunda Sayın Halk Partililerden bazılarının ve bilhassa Genel Başkanınız Başbakan Sayın Ecevit'in bazı sözlerini burada tekrarlamak için geldim.

Bir sene evvel dediniz ki, bir tek kişinin ölmesi Garp'ta bir tek kişinin ölmesi hükümetin istifasını gerektirir. Peki, 1000 küsur kişinin, öldüğü, 2000 yaralı, 5000 hadisenin vuku bulunduğu Ankara'nın sokaklarında, Hatay'ın girilmeyen mahallesinde, İstanbul'da, İzmir'de, 67 vilayetin 50'sinde hadise vardır. Bu şartlar altında neden istifayı düşünmüyorsunuz? Ben size tavsiyede bulunuyorum... İstifa etmezseniz, hesabı sorulur; o hesapta da, bulun veya bulmayın, başınıza geleni çekersiniz, Arkadaşlar, size bir şey söyleyeyim, iki gün evvel Kahramanmaraş hadiselerine «soykırımı» diye giriyor bir Başvekil - bugün burada tashih etti - dedi ki, «Yargı organı tespit eder.» Soykırımı mıdır? Mezhep tefriki midir? Sağ - sol meselesi midir? Kim haklı kim haksız? Burada gayet güzel bir cevap verdi.

Bir Genel Başkanın, bir Başbakanın söylemesi lazım gelen şeyi burada söyledi; iki gün evvel rücu etti. O zaman gözümün önüne geliyor; arkadaşlar bizi bugünkü bu vaziyete düşüren. Sayın Ecevit'in başta oluşudur. Size bir şeyden bahsedeyim: Rahmetli İnönü, sağ olsaydı, başınızda olsaydı, bu durumda olmazdınız. Arkadaşlar; Sayın Ecevit buradan «Devlet çökebilir» diyor, «Devlet çökebilir.» Devlet bir şartla çökmez, inşallah siz de, biz de Ecevit'ten kurtulursak, Devlet çökmez; yoksa Ecevit'in bulunduğu yerde, Devlet çöker. Zihniyetine, felsefesine inanmıyorum arkadaşlar. Saygılar sunarım.

Başkan — Görüşmeler tamamlanmıştır. Başbakanlık tezkeresi tekrar okunmuş, açık oylama yapılarak sıkıyönetim kabul edilmiştir. (TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:65)

SONUÇ

Çok hareketli, hararetli ve zaman zaman da tansiyonların yükselmesine neden olan tartışmalar ve sataşmalara rağmen görüşmelerin sonunda tüm siyasi partilerin desteği ile Adana, Ankara, Bingöl, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, Kahramanmaraş, Kars, Malatya, Sivas ve Urfa illerinde, 26.12.1978 günü saat 07.00'den itibaren 2 ay süre ile ilan edilen sıkıyönetim hakkındaki Bakanlar Kurulu kararı, 1 ret, 1 çekimser oya karşı, 537 kabul oyuyla kabul edilmiştir. (TBMM Tutanak Dergisi, C.1,26.12.1978:67)

Bakanlar Kurulu'nun 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmesine ilişkin kararı 26.12.1978 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanmış, sabah 07'den itibaren uygulanmaya başlamıştır. (Türkiye, 26.12.1978:1) İllerin Sıkıyönetim Komutanları ve yardımcıları belli oldu. (İstiklal, 27.12.1978:1) Sıkıyönetim Mahkemeleri kuruldu. Kahramanmaraş'ta sıkıyönetim ile birlikte hayat normale döndü. Gündüz sokağa çıkma yasağı kaldırıldı. Halk günlerdir ilk defa ekmek ve diğer ihtiyaç maddelerini karşılayabilmek için alış veriş yapabildi. (Tercüman, 27.12.1978:1) Kahramanmaraş'ta zarar görenlere yardım için "Zarar Tespit Komisyonu" kuruldu. (Tercüman, 03.01.1979:5)

Kahramanmaraş Vali Vekili ve Hasar Tesbit Komisyonu Başbakanı Rıfat Alkan geçtiğimiz 1978 yılının son haftasında Kahramanmaraş'ta meydana gelen şiddet olaylarında yakılıp yıkılan

konut işyeri ve motorlu araçlarla ilgili hasar tespit çalışmalarının tamamlandığını zararın 155 milyon 705 bin 995 lira 62 kuruş olduğunu açıklandı.(Kahramankent,21.03.1979:1)

19-25 Aralık Maraş olaylarından sonra sıkıyönetim görüşmeleri öncesinde, siyasi partiler düşüncelerini de şöyle açıklamışlardır.

25.12.1978 tarihinde, Kahramanmaraş'ta olaylarla ilgili incelemelerde bulunan AP, CHP, MSP ve MHP'li senatör ve milletvekilleri bir ortak deklarasyon yayınladılar. Deklarasyon da şöyle denildi: "Kahramanmaraş'ımız da vuku bulan elim ve bütün milletimizi derinden kedere gark eden olaylara son vermek için hükümet ve silahlı kuvvetlerimizce gerekli her türlü tedbir alınmaya devam edilmektedir. Kahramanmaraş'lıların bu elim olayları siyasi değil, millet bütünlüğümüzü tahribe yönelmiş tahriklerin sonucu olduğunu bilmeye ve bin yıllık kardeşliğimizi bozacak her türlü propagandaya uyanık olmaya davet ediyoruz. Durum kontrol altındadır. Hayatın en kısa zamanda normal hale getirilmesi için çalışmalar devam etmektedir. Bütün vatandaşlarımızın güven ve huzur içinde, sükûnetle görevlilere yardımcı olmalarını rica ediyor, ölenlere Allah'tan rahmet ve bütün milletimize baş sağlığı diliyoruz." yaşanan üzücü olaylara farklı siyasi görüşte bulunun senatör ve milletvekilleri ortak tepki göstermişlerdir.

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, Grubunun toplantısında sıkıyönetim konusu görüşülmüş ve ittifakla sıkıyönetime "evet" denilmesi kararlaştırılmıştır. "Sıkıyönetime evet, hükümete hayır" demiştir. Grupta bir konuşma yapan AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, "Hükümete güvenimiz yoktur, ancak cumhuriyeti korumak ve kollamakla görevli Türk Silahlı Kuvvetlerine müessese olarak sonsuz itimadımız vardır. Ülkeyi bu badireden Silahlı Kuvvetlerimiz çıkarılabilir" demiştir. (Tercüman,27.12.1978:1)

Adalet Partisi Genel Başkanı ve Ana Muhalefet lideri Süleyman Demirel, "şimdi herkes elini vicdanına koysun. 1978 Türkiye' sine girerken Türkiye' ye bir baksın 1978 senesine girerken Türkiye örfi idare aramıyordu. 1979 senesine girerken Türkiye örfi idaresiz idare edilemez olmuştur. 1978 yılında meydana gelen olayların cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde görülmemiş olaylar olduğunu da söyleyen AP Genel Başkanı Demirel "1200 vatandaşımızın hayatını kaybettiği 1978 yılı Türkiye Cumhuriyeti' nin en kanlı yılıdır" AP Genel Başkanı Kahramanmaraş olayları ile ilgili olarak ise 26 Aralık günü, alınan sıkıyönetim kararı şayet 22 Aralık günü alınsaydı bu facia olmazdı, demiştir. (Güneş,03.01.1979:5)

Adalet Partisi, tarafından hükümetin düşürülmesi için gensoru önergesi verildi. Kahramanmaraş olaylarına ilişkin olarak AP Genel Başkanı Süleyman Demirel ve arkadaşları tarafından hükümet hakkında verilen gensoru önergesi 210 oyuna karşılık 226 oyla reddedildi. (Hürriyet,05.01.1979:1)

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alpaslan Türkeş, Kahramanmaraş'daki olayların, gerekse yurdun muhtelif yerlerinde meydana gelen olayların tek sorumlusu Ecevit ve yandaşlarıdır, Vatandaşları birbirine düşman eden ve bölücü konuşmalardan Ecevit vazgeçmelidir. Kin, garaz ve zulüm yolundan geri dönmelidir. En iyisi daha fazla kardeşkanı akmasına izin vermemek için hemen istifa edip çekilip gitmelidir."(Günaydın,25.12.1978:1) Olaylar hükümetin ve TRT'nin ısrarla yanlış olarak bildirdiği gibi iki öğretmenin cenaze

merasimi ile başlamamıştır. Olaylar patlama noktasına gedikten sonra Alevi Sünni vatandaşlarla, ilgisi bulunmayan ve olayların süratle gelişmesinden de daha önceden hazırlıklı bulundukları anlaşılan üç bin iki yüz metre menzilli otomatik silahlarla donatılmış komünist militanların mahallelere dağıtmaları askeri birliklerle çatışmaları ve daha sonra da civar köylere kadar uzanmaları üzerine kanlı vahim olaylar meydana gelmiştir. (Günaydın,26.12.1978:1) şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.

Kahramanmaraş olaylarının duyulması üzerine Bakanlar Kurulu'ndan sonra Bülent Ecevit MHP'yi ve Ülkücü Gençleri suçlu olarak gösteren bir açıklama yapmıştır. Ancak sıkıyönetim görüşmeleri yapılırken TBMM birleşik toplantısında konuşan İrfan Özaydınlı olayların meydana gelmesinde ve devamında sol tahrik bulunduğunu söylemiştir. (Güneş,30.12.1978:1)İçişleri Bakanının sıkıyönetim müzakereleri sırasında “Kahramanmaraş olaylarını aşırı sol fraksiyonların tahriki başlattı” şeklindeki konuşmasının parti içinde huzursuzluğa yol açmıştır. Özellikle CHP' nin Doğulu parlamenterlerin tepkisi ile karşılanmış ve Özaydınlı'yı istifaya götürmüştür. (Güneş,10.01.1979:1) İrfan Özaydınlı İçişleri Bakanlığından istifa etmiştir.

Dönemin Başbakanı Bülent Ecevit'in Sıkıyönetim ilan edilmesine ve askerin siyasete müdahale etmesine karşı bir duruşu vardı. Bu olaylardan sonra Ecevit direnememiş ve 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmiştir. Daha önce sıkıyönetime karşı olan duruşunu Kahramanmaraş olayları sonrasında değiştirmiştir. Bu durumu, “Sen bugüne kadar sıkıyönetim ilanına karşı çıkıyordun, bugün sıkıyönetim olabilir, olmalıdır deme noktasına gelmeni nasıl izah edebilirsin, bu çelişki değil midir? Diyenler olabilir. Grubumuzda olmasa, dışımızda mutlaka olabilir. Bunu biliyorum. Bana göre bunun yanıtı çok basittir. Her duruma göre Anayasal sınırlar içinde, demokratik hukuk devleti kuralları içinde değişik önlemleri vardır. Ve o değişik önlemlere başvurmayı gerektiren, kaçınılmaz duruma getiren belli aşamalar, belli koşullar vardır. O aşamalara gelmeden önce, o koşullar oluşmadan önce, bu önlemi almak ne kadar yanlış olursa, o aşamaya bir kez vardıkdan ve o koşullar oluştuktan sonra o önlemi almamak da en az o kadar yanlış olur.” diyerek cevap vermiştir.(Cumhuriyet, 26.12.1978:5)

Daha sonraki dönemde Başbakan Bülent Ecevit, Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan açıklamasında 1978 Maraş olayları ile ilgili şu değerlendirmeyi yapmaktadır. “1978 başında hükümeti kurduğum andan itibaren sıkıyönetim ilanına zorlandım. Ama ben bunun doğurabileceği sonuçlardan dolayı kaygı duyduğum için kabul etmedim. Onun üzerine, 78 sonlarında bu çok acı Kahramanmaraş olayları meydana getirildi. Öyle inanıyorum ki, bu beni sıkıyönetim ilanına mecbur etmek için sorumsuzca yaratılmış bir olaydı.” (Milliyet,02.08.1989:1) şeklinde değerlendirmiştir.

Maraş olayları ile devam eden yaşanan sürece baktığımız zamanda derinlerde planlanmış ve maalesef başarıyla da uygulanmış acı bir olay olarak karşımıza çıkmaktadır.

Maraş olayları hakkında; Hükümet ve siyasi partilerin ile Sol görüşlü insanlar ve Aleviler ile Sağ görüşlü insanlar ve Sünnilerin görüşlerinden ortaya çıkan sonuç; 1978 Maraş olayları bir Sağ-Sol veya Alevi-Sünni çatışması olmadığı, bu argümanlar kullanılarak provokasyonlarla

gizli örgütlerin, dış ve iç destekli derinlerin işi olduğu konusunda mutabık kaldıkları görülmektedir.

KAYNAKLAR

Resmi Yayınlar

Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı (1) Numaralı Askeri Mahkemesi, (Esas No:1980/92, Karar No:1980/520, 08.08.1980 tarihli Gerekçeli Kararı).

Askeri Yargıtay Temyiz Kararı (Esas No:1982/530 – 1983/1, Karar No:1983/351, 11.07.1983 tarihli Gerekçeli Kararı).

Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı (2) Nolu Askeri Mahkemesi, (Evrak No: 1982/339, Esas No:1982/439, Karar No:1984/109, 12.04.1984 tarihli Gerekçeli Kararı).

Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı (1) Nolu Askeri Mahkemesi, (Evrak No: 1982/4669, Esas No:1982/130, Karar No:1984/150, 21.06.1984 tarihli Gerekçeli Kararı).

Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı (1) Nolu Askeri Mahkemesi, (Evrak No: 1982/869, Esas No:1982/869, Karar No:1984/208, 27.09.1984 tarihli Gerekçeli Kararı).

TBMM Tutanak Dergisi, 26.12.1978, Cilt:1,73.

Araştırma-İnceleme Eserler

Bandeoğlu, Zeyyat (2016), “Maraş Olaylarının Bütünsel Yaklaşım Modeli ile Analizi”, Sosyal Bilimler Araştırmalar Dergisi, OÜSOBİAD Temmuz 2016, ss.573–606.

Eyicil, Ahmet (2014), “1978 Maraş Olayları”, Uluslararası Cumhuriyet Döneminde Maraş Sempozyumu (Kahramanmaraş 15-16 Kasım 2013), Öncü Basımevi, Ankara, ss.18-29.

Şendiller, Ökkeş (2011), Kanlı Oyun: Maraş Olayları'nın Perde Arkası, Kitap Neşriyat Yayınları, Ankara.

Sürelî Yayınlar

Kahramankent Gazetesi

İstiklal Gazetesi

Cumhuriyet Gazetesi

Günaydın Gazetesi

Güneş Gazetesi

Hürriyet Gazetesi

Milliyet Gazetesi

Tercüman Gazetesi

Türkiye Gazetesi

EK I

CİLT : 1

TOPLANTI : 18

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

4 ncü Birleşim

26 . 12 . 1978 Salı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	38:39	2. — Adana, Ankara, Bingöl, Elazığ, Er-	
II. — YOKLAMA	39	zincan, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, Kahrı-	
III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURU-		manmaraş, Kars, Malatya, Sivas ve Urfa	
RULA SUNUŞLARI	39	öllerinde 26 . 12 . 1978 günü saat 7.00'den iti-	
1. — Kahramanmaraş'taki olaylarda hayat-		baren iki ay süre ile ilan edilen Sıkıyönetim	
larını kaybeden vatandaşlarımız için saygı	39	hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onay-	
duruşu.		lanmasına dair Başbakanlık tezkeresi. (3/191)	39:66, 67:72

Kaynak: TBMM Tutanak Dergisi, 26.12.1978, Cilt:1,Sayfa:1

EK II

TBMM B : 4 26 . 12 . 1978 O : 2

Sayın üyeler, çalışma süremizin dolmasına pek az zaman kalmıştır. Oylama işlemini bölmek için, oylama işleminin sonucuna kadar süremizin uzatılması hususunu oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Açık oylamaya önerge sahiplerinden başlıyoruz. (Önerge sahiplerinden başlanarak oylama yapıldı)
BAŞKAN — Oylamaya katılmayan sayın üye var mı?.. Yok.
Oylama işlemi bitmiştir.

Adana, Ankara, Bingöl, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, Kahramanmaraş, Kars, Malatya, Sivas ve Urfa illerinde, 26 . 12 . 1978 günü saat 07.00'den itibaren 2 ay süre ile ilan edilen sıkıyönetim hakkındaki Bakanlar Kurulu kararı, 1 ret, 1 çekinse oya karşı, 537 kabul oyuyla onaylanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısının birleşimini kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.31

Kaynak: TBMM Tutanak Dergisi, 26.12.1978, Cilt:1,Sayfa:66

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı – Soyadı : Yaşar KARACA
Doğum Yeri ve Tarihi : Türkoğlu – 28.01.1978

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :Ankara Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat
Fakültesi Tarih Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi :Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı

Doktora Öğrenimi :Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı
Doktora Öğrencisi

Danışman :Prof.Dr.Ahmet EYİCİL
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen
Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

Bildiği Yabancı Diller :İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar :Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda
Öğretmen, Müdür Yardımcısı, Müdür
Başyardımcısı ve Müdür olarak görevlerde
bulunmuştur.

İletişim

Adres

Şazibey Mahallesi, Haydar Aliyev Bulvarı
Piazza Avm Karşısı, Ayyıldız Apt. Kat:5 No:17
Onikişubat/KAHRAMANMARAŞ

E-Posta Adresi

: yasarkaraca@hotmail.com

Tel.

: 0507 717 0779 – 0538 409 95 71